



DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

4: Tro i sorgen
16: Tapt tillit til Gud

12: Tør vi å snakke om alkohol?
15: Meningsskapande forteljingar
22: Velkommen til åpen dag!

LYS OG LIV

nr.3/12.
78. årg.



Sorg



Vidar L. Haanes

Rektor



Sorg

Sorgen har blitt synlig i offentligheten dette siste året. Men da rettsaken mot Behring Breivik begynte, ble fokuset i stor grad flyttet fra sorgen til sviket. Kommisjonsrapporten forsterket denne trenden ytterligere.

Stadig mindre oppmerksomhet er derfor blitt rettet mot den fantastiske innsatsen de frivillige, helsevesenet og kirken utførte. Kirken fikk en enorm oppgave etter 22. juli i fjor, og gjorde en viktig innsats for de mange sørgende i dagene og ukene etter massedrapet. Og kirkens oppgave var ikke over da stillheten igjen senket seg. Sorg går ikke over, den tar bare en annen form, skriver Karin Boye. Over hele landet bearbeider etterlatte fortsatt sin sorg. Kirkelig tilsatte og frivillige bruker dager og uker av sin tid for å trøste og gi praktisk hjelp.

Prester og diakoner forholder seg til dødsfall og tragiske hendelser gjennom hele året, og til sorgen og savnet som følger hos de etterlatte. Også ved sykdom, svik og samlivsbrudd kan sorgen fylle tilværelsen så man nesten ikke orker å fortsette på livsveien. Prester og diakoner skal være profesjonelle i sorgen og samtidig nære og empatiske. De er utdannet til dette. De skal kunne hjelpe og trøste i livskriser, og støtte de etterlatte før, under og etter begravelsen.

Dette handler om mer enn kunnskap og profesjonalitet. Det handler om håp og tro, og evne til å være nær mennesker når ulykken rammer. Det handler om mer enn ord. Sturla Stålsetts åpningsforelesning på MF denne høsten handlet om å tie rett om Gud. For det finnes en tid for å tie – noe Jobs venner ikke forstod da de kom for å trøste ham i sorgen. «Jeg har hørt nok av dette; dere er elendige trøstere alle sammen. Blir det ikke slutt på tomme ord?» sier Job. Alt har sin tid. En tid for å sørge, en tid for å danse. En tid for å tale, en tid for å tie. «Jeg gikk gjennom mørket i hans lys», sier Job. Å bidra til å formidle Guds lys i sorgen er en livsviktig tjeneste.

Vidar L. Haanes

Innhold



s. 8-9

Sorg er tilknytningens pris

Sorg kan være bundet til tap av mennesker, til at livet tok en annen vending, eller til tap av fremtid.



s. 10-11

Alvor og håp

Kirken forvalter det ritualet som er overlegent mest etterspurt når et menneske dør. – Denne anerkjennelsen bør kirken ta godt vare på, mener Sjur E. Isaksen.



s. 12

Tør vi snakke om alkohol?

Det var mye fokus på studenters alkoholvaner rundt semesterstart dette studieåret, ikke ulikt tidligere år.

UTGIVER

Det teologiske Menighetsfakultet
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Telefon: 22 59 05 00
E-post: lysogliv@mf.no
Bankkonto: 6038 05 58583
www.mf.no

Bladet kan lastes ned elektronisk på mf.no (gratis tjeneste)

REDAKSJON

Vidar L. Haanes, ansvarlig redaktør
Eskil Skjeldal, vikarierende redaktør
Marianne Torp, red. medlem
Lena S. Sandvik, red. medlem
Solveig Elin Brun Olsen, red. medlem

PRODUKSJON OG TRYKK

Foto på omslag: iStockphoto
Layout: Neue
Trykk: Østfold Trykkeri, Askim



ANNONSEINFORMASJON

Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Marianne Torp. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

21 000 abonnenter mottar bladet fem ganger i året. Abonnentene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd og kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i Lys og liv gjengis fritt.



S. 22-23

Åpen dag

13. oktober åpner MF dørene og byr på en dag full av faglig input, med seminarer og foredrag av spennende mennesker.



s. 15 Mitt funn Meiningsskapande forteljingar

Kva vert viktig å fortelje når ein veit at livet nærmar seg slutten?



s. 16-17 Kronikk Tapt tillit til Gud

Hva skjer når vi opplever at Gud viser seg å ikke være tilliten verdig. Når Gud ikke er der da vi trenger ham mest?



Eskil Skjeldal
Vikarierende redaktør

Når håpet brister: Kirkelig ansatte og frivillige har en lang tradisjon for sorgarbeid. I snart to tusen år har Bibelens ord om Guds trøst og håp talt til sørgende i alle livsfaser. Sorg er en naturlig følelse, ikke bare i forbindelse med dødsfall. Sorg kan oppstå som en reaksjon på mange ulike tapserfaringer.

I møte med død og sorg blir vi ofte usikre: Skal vi ta kontakt med den sørgende, eller skal vi late som ingenting? Er det noe vi absolutt ikke må si? Sorg kan også ramme vår gudstro, og ødelegge gudsbilder som ikke fungerer når livet blir for vanskelig. Tapet av gudsbildet kan skape ny sorg. Dette åpner for mange vanskelige spørsmål:

Hva skal kirkens ansatte gjøre når sorgen rammer? Hva vet vi om sorg etter nasjonale ulykker og katastrofer? Og fungerer kirkens begravelsesritual dersom målet er å trøste og gi håp til de sørgende?

Redaksjonen i Lys og liv er stolte av å presentere et solid nummer om sorg. Innfallsvinklene er ulike, men sorgens lammende følelse står i sentrum. I dette nummeret vil du som leser møte både ny forskning og sunn fornuft. Ofte er det siste kanskje like så anvendelig som det første.

Tro i sorgen

– Troen er til god hjelp for menneskers helse fordi den kan fungere støttende i møte med sykdom og død, sier Lars Johan Danbolt.

Tekst: Eskil Skjeldal
Illustrasjon: Lene Jacobsen

Lars Johan Danbolt er professor II i praktisk teologi ved MF, og forskningsleder ved Religionspsykologisk senter, Sykehuset Innlandet. Danbolt har forsket på begravelser, ukas betydning for de sørgende, på betydningen av deltakelse i religiøse ritualer og på sorgbearbeidelse i tilknytning til minnegudstjenester ved store ulykker og katastrofer.

Kirkens plass i sorgarbeidet

– Sorgarbeid er noe den sørgende gjør selv. Helt siden Freud har vi tenkt at sorgarbeid er et stykke indre arbeid. Men vi har innsett at det ikke bare er indre bearbeidelse, men også ytre adferd. Dette kan skje gjennom deltakelse i ritualer: bære kisten, minnesamvær og syning for eksempel. Alt dette er også sorgarbeid.

Danbolt mener at kirken må bidra til at de sørgende kan være deltagende i sorgen på sin egen måte. Han tror at de tre verdiene tro, håp og kjærlighet, som kirken representerer, kanskje er noe av det viktigste å møte de sørgende med.

– Å gi den sørgende opplevelsen av et fellesskap som vil dem vel, er også viktig. Kirken forvalter trosfortellinger som kan brukes til å stabilisere livene våre når noe er vanskelig. Der er påskens fortelling unik. Håpet i det vonde: Dette at kirken formidler en tro på at det er mulig å gå videre, på tross av det vonde.

Forsoning som forløsning

– Sorg og forsoning kan absolutt henge sammen. Sorg kan vise seg som sinne og bitterhet, og det er belastende å ha med seg i livet. Her kan forsoning være en mulig løsende prosess. Forsoning er ikke en enkel

vei, men det kan være en god vei. Forsoning handler om å innse at noen er borte, og om å venne seg til tanken på at livet har tatt en annen vending enn man hadde håpet på.

Danbolt understreker at det er viktig å ikke forveksle forsoning og tilgivelse, selv om disse kan henge sammen. – Man kan forsone seg uten at man må tilgi. Forsoning er noe du gjør for din egen del, mens tilgivelse er relasjonelt. Du kan ikke tilgi noen som ikke ønsker det. Tilgivelse betinger anger. Tilgivelse kan være en altfor krevende prestasjon, men man kan forsøke å lære seg til å leve med det vonde.

Teologien kan bidra til å rydde opp i dette, fordi vi overfor Gud kan tro at tilgivelse alltid er en mulighet, mener Danbolt. – Mellom mennesker kan tilgivelse også være en stor gave, men ikke noe som kan kreves.

Tro og religion

– *Hvordan påvirker religiøs tro den sørgendes tilstand?*

– Det forskes mye på forholdet mellom tro og helse. Jevnt over kan vi konkludere med at troen er til god hjelp for menneskers helse fordi den kan fungere støttende i møte med sykdom og død. Både tros læren, deltakelsen i religiøse ritualer, lesning av hellige tekster og salmesang kan være styrkende. Samtidig kan troen bli en byrde. Om man tenker at man er forlatt av Gud, og at man føler seg skyldig til en dom, så kan troen bli en tilleggsbelastning.

Kirkens rolle når krisen rammer

Danbolt mener at kirken er viktig i bistandsarbeidet etter store ulykker og nasjonale katastrofer. Det som etterspørres stadig oftere,



Lars Johan Danbolt mener at trosfortellingene kirken forvalter kan brukes til å stabilisere livene våre. Foto: Marianne Torp

er åpne kirker og gode sørge- og minnegudstjenester kort tid etter hendelsene. Danbolt tror dette er viktig for å gi følelsen av fellesskap og styrke, og å skape orden i kaoset, ved å gi meningsfulle ritualer som gir struktur i hverdagen.

– Kirken representerer noe varig og stabilt. Den har tekster og tradisjoner som setter mennesket inn i en større kontekst med en fortid og en fremtid. Den sørgende kan dermed hjelpes til å se seg selv som del av en større fortelling. Når alt er brutt sammen, kan de religiøse fortellingene kanskje få livet til å henge sammen igjen, sier Danbolt.

Kom inn!



TRO
HÅP OG
KJÆRLIGHET

Medvandrer i sorgen

Kristin Moen Saxegaard, prost i Ringerike,
ledet prestetjenesten på Sundvolden Hotell
i tiden 22.-26. juli 2011.

Tekst: Eskil Skjeldal
Foto: Marianne Torp

FAKTA

Navn: Kristin Moen Saxegaard

Tittel: Prost i Ringerike prosti

Tidligere stipendiat og førsteamanuensis på MF.

«Det første døgnet var vi til stede for ungdommene som kom fra Utøya. Vi var tett på deres sjokk og sorg, og snakket med dem. I dagene som fulgte var vi mer knyttet opp mot foreldre og pårørende som kom til åstedet.»

Tilstede for de sørgende

Moen Saxegaard forteller at presteteamet var sammen med de pårørende og ventet på oppdateringer fra Kripos. De snakket med dem som trengte det, og arrangerte også en gudstjeneste på søndag, i Norderhov kirke. Det var biskopen og Moen Saxegaard som ledet gudstjenesten.

– Når store tragedier rammer, hva bør presten og menigheten på lokalplan gjøre?

– Det kommer litt an på hvordan lokal-miljøene er rammet. Jeg tror det er viktig å være tilgjengelig for dem som trenger det, men vi trenger ikke skape behov som ikke er der. Utøya ligger i Hole menighet. Der hadde menigheten åpen kirke døgnet rundt hele den første uka. Dit kom både lokalbefolkningen og hjelpemannskap som hadde hatt katastrofen nært innpå seg. I Tyristrand menighet bodde familien til én av de omkomne. Der var det åpen kirke med kondolansesprotokoll noen dager mellom ulykken og begravelsen.

Søkte kirkegårdene

I de andre kirkene i prostiet fikk gudstjenestene preg av det som hadde skjedd, men ut over dette var det ikke behov for åpen kirke eller annen beredskap. Prestene merket også en sterkere søkning til kirkegårdene. Mange kirketjenere snakket med folk som kom innom.

– Jeg merket selv at folk hadde behov for

å prate, enten det var i dåpssamtaler, på torget eller i butikken. Det å være synlig til stede, også utenfor kirkerommene, ble en viktig del av det å være kirke i tiden etterpå, sier Moen Saxegaard.

Hvordan møte mennesker i sorg?

Prosten i Ringerike tror at det skal litt til for å gjøre mye galt i møte med sørgende mennesker.

– Det er mange, inkludert meg selv, som kanskje er litt bekymret for hvordan man skal gå fram, og for å si noe galt. Men folk er ganske rause overfor våre klønete ord så lenge de opplever at de blir møtt med respekt og omsorg. Det viktigste er at vi tydelig viser at vi tør og orker å være der, og at vi tåler å høre det de har på hjertet, sier Moen Saxegaard.

Hun mener at det ligger en befrielse i å merke at det ikke er farlig å være den som går ved siden av. Det kan være fryktelig tungt, men ikke farlig.

– Dette er noe jeg vil tro mange prester som sitter med en beredskapstelefon også har erfart. Det er lett å grue seg på forhånd, men når noe først skjer, er det ikke tid til å tenke: Man hopper i det og deltar. Og det oppleves meningsfullt å være tilstede.

Den lange sorgen

Det er når stormen har lagt seg og hverdagen setter inn, at en ny tid begynner for pårørende og de sørgende.

– Hvordan kan kirken drive langsiktig sorgarbeid etter en begravelse?

– Menigheter som fungerer som et åpent fellesskap er en stor ressurs for mennesker som trenger omsorg og nettverk. Samtidig er min erfaring at pårørende som ikke var særlig knyttet til kirken fra før, ikke begynner å oppsøke kirken «uten grunn» selv om en har opplevd å bli godt ivaretatt i tiden rundt begravelsen. Som regel har de sørgende mer enn nok med seg selv, og det kjennes mer naturlig å lukke igjen enn å søke utover – selv om de får en invitasjon fra kirken.

Moen Saxegaard tror derfor at prester må lete etter anledninger for å treffe dem som sørger. Dette kan man gjøre ved å ta en telefon og høre hvordan det går, delta på urnenedsettelse, avtale å komme etter noen måneder eller invitere til allehelgensgudstjeneste.

– Sorggrupper kan fungere for noen, men for de som har opplevd å miste sine i dramatiske omstendigheter, kan en sorggruppe full av enkemenn kjennes nokså fremmed. Mange sørgende ønsker å snakke med den de allerede har en relasjon til, altså presten. Dette er noe av det fineste og mest utfordrende ved å være prest: Å følge opp alle dem en har møtt og har fått tillit hos.

Tekst: Eskil Skjeldal
Foto: Marianne Torp og iStockphoto

Sorg er tilknytningens pris

Sorg kan være bundet til tap av mennesker, til at livet tok en annen vending, eller til tap av fremtid.

Gry Stålsett er spesialpsykolog ved kildehuset Modum Bad, og amanuensis II ved MF i religionspsykologi. Hun mener at sorg er tilknytningens pris, og at den kommer som en naturlig respons på et tap.

– *Hvordan kan sorg vise seg?*

– Sorgen har mange forskjellige ansikter, og folk reagerer ulikt. Sorg er vanskelig, fordi det er en del myter om at man skal gå gjennom ulike faser og sørge slik og slik. Noen blir veldig hyperaktive, andre blir helt passivisert. Det som er felles, er at man blir trøtt av sorg fordi hjernen er i stor aktivitet.

Når sorg blir skam

Stålsett mener at det er viktig at det ikke oppstår en moralisme rundt hvordan man skal sørge, møte smerten og bli hel igjen.

– Det er mange veier gjennom en sorgprosess. I vår kultur har vi en mangel på nyanser i språket om følelser. Vi lever i en skamkultur, og da er det en fare for at det blir skammelig å sørge og å være trist. Følelser er kroppslige, og dersom alle vanskelige følelser bare ender opp som skam, blir all sorg til uro, kvalme og stress.

– *Hvorfor har den norske kulturen blitt en skamkultur?*

– Før var den norske kulturen mer skyldpreget, kanskje har dette å gjøre med den kristne tradisjonen og forkynnelsen av synd. Men de siste tretti årene ser vi en endring mot en individuell skamkultur. Verdiene våre er suksess og perfektjonisme. Dette er farlig. Vi lever i en enorm konkurransementalitet. Man investerer i seg selv mer som en vare. Når livet melder seg med sin forgjengelighet, fører dette til sorg.

Stålsett mener at det er ulovlig å ikke være perfekt i det norske samfunnet. Dette gjør at sorg velter den perfekte fasaden vår. Slik skaper vi en kultur der det ikke er plass for gråt og tristhet.

– Vi må huske på at tristheten har en verdi: Den sier noe om hva som er viktig i livene våre, sier hun.

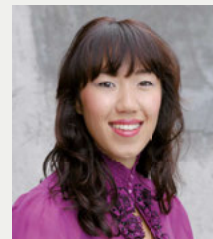
Det er også ofte forbudte følelser knyttet til sorg; som sinne. Sinne er naturlig, og mange kan kjenne på et raseri over å være forlatt.

– Sinne er nærmest blitt kriminalisert, noe som kan forhindre en sorgprosess. Det kan også være slik at man ikke tillater seg å romme motsatte følelser. Man kan være sint på noen og glad for noen på samme tid. Eller dypt fortvilet og lettet. Men faren er at man får

3 om

Har du sørget noen gang?

SILJE KVAMME BJØRNDAL (31)
stipendiat



– Ja, det har jeg. Og jeg har opplevd det å sørge som en nokså paradoksal erfaring. Man er omgitt av andres trøst og omsorg, men samtidig kjenner man seg

sjelden så ensom og forlatt som i møte med sorgen. Jeg er ikke blant dem som tror at tiden leger alle sår – eller sorger, men jeg tror at sorgens ensomhet og intensitet avtar og dempes med tidens hjelp.

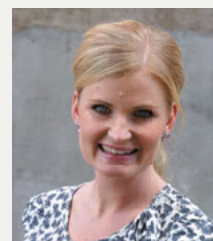
TORMOD ENGELSVIKEN (68)
professor



– I min alder har jeg selvsagt opplevd sorg i forbindelse med dødsfall i familie og vennekrets. Men den tyngste sorgen i mitt liv har vært å oppleve at et nært familie-medlem i ung alder

fikk sine idealistiske drømmer og fremtidsplaner brutalt knust av en alvorlig sykdom. Det å være et maktesløst vitne til dette, og å føle på utilstrekkelighet i forhold til videre oppfølging, har vært en sorgfull og smertelig erfaring.

KAREN MARIE LEREIM (31)
cand.theol.-student



– Ja, både over tapet av noen som har stått meg nær, og en mer eksistensiell sorg. I ungdomstiden kjente jeg en sorg over at livet ikke ble som jeg ønsket. Jeg husker jeg ble mektig

provosert av en prest som leste den gamle Kingo-salmen om «sorgen og gleden» som «vandrer til hope». Sorg og glede i samme linje, snakk om å ta seg friheter! I senere tid har jeg heldigvis erfart at livet har flere farger, og at det kanskje er noe i den gamle klisjéen likevel.

skyldfølelse fordi man er lettet når noen har gått bort. Da må man jobbe med å akseptere hele spekteret av følelser, poengterer Stålsett.

Tro – en belastning i sorgen?

– *Du har forsket mye på gudsbilde og menneskelige følelser. Hva fant du?*

– De følelsesmessige erfaringene er ofte koblet opp mot det følelsesmessige gudsbildet. Vi kan skille mellom Gud med stor G, den Gud vi tror på, og gud med liten g. Vi danner alle et gudsbilde i samspill med vår kultur og våre foreldrerelasjoner: Dette er gud med liten g. Dette gudsbildet er preget av projeksjoner, fantasier og ubevisste prosesser. Om dette gudsbildet er strengt, så gjør det noe med selvbildet vårt. En del mennesker kommer dermed i en kjempeklemme fordi det er stor avstand mellom Gud med stor G og gud med liten g.

Stålsett sier at man i en sorgprosess kan få troen som en ekstra belastning. Dette fordi man føler at skyldfølelsen er forankret i Gud.

– Da må man spørre om dette er reelt eller relevant. Dersom det er en skam forbundet med det å sørge, blir andres og eget blikk på en selv også til Guds blikk. Da står man i fare for å komme inn i en logikk som ikke nødvendigvis er relevant i forbindelse med den Gud man tror på. Dette kan være lammende fordi selvempatien vendes til selvstraff, sier Stålsett.

Tekst: Eskil Skjeldal
Foto: Marianne Torp

Alvor og håp

Kirken forvalter det ritualet som er overlegent mest etterspurt når et menneske dør. Denne anerkjennelsen bør kirken ta godt vare på, mener Sjur E. Isaksen.

«Vi trenger ikke lete etter meningen med det vonde, men sammen med menigheten lete etter meningen med å fortsette livet, på tross av sorg og tap.»

Isaksen er fungerende praktikumsleder og lærer i sjelesorg ved MF. Han har 23 års erfaring som prest i Dnk, på Værøy, Larvik, Rælingen og i USA. Som kirken selv, har han derfor lang erfaring og god kompetanse på bearbeidelse av sorg.

– *Hva er kirkens viktigste rolle i møte med sorg og død?*

– Det er særlig tre områder i kirkens sorgarbeid som trenger god ivaretagelse: 1) Det emosjonelle: Kirken og presten har god kompetanse på å møte mennesker med empati. 2) Eksistensielt er det faktisk ikke mange seriøse konkurrenter. Folk står ikke i kø for å ta samtalen om de store spørsmålene knyttet til liv og død. 3) Det siste er det biografiske: Den avdøde blir gitt et individuelt uttrykk i gravferden, som et verdifullt og unikt menneske.

Uten begravellesbyrå

Sjelesorgslæreren har vært prest både i distriktet og i større byer. Han forteller at beliggenhet utgjør store forskjeller i det kirkelige sorgarbeidet.

– Jeg var prest på Værøy i 8 år. Der var det ikke begravellesbyrå. Det betydde at familien, lokalsamfunnet og menigheten overtok de oppgavene som byrået vanligvis dekker. Dermed ble jeg vesentlig mer involvert i hvert eneste dødsfall. Som prest på Værøy brukte jeg kanskje ti ganger så mye tid på hvert dødsfall enn jeg gjorde i Larvik. Nord-

på var det også mer etterspørsel etter mellomliggende ritualer, mellom dødsfallet og gravferden, som bæreandakt og syning i hjemmet. Når det gjaldt gjennomføringen av selve begravelsen, var dette i sin helhet lokalsamfunnets og menighetens ansvar. Mange personer var involvert. På lengre sikt bidro nok dette til en helere sorgprosess.

Relevant og sensitiv forkynnelse

– *Hvor utfordrende bør forkynnelsen være i en begravelse?*

– Selv mener jeg at forkynnelsen her må underlegges de samme krav til relevans og sensitivitet som all annen forkynnelse. I en gravferd er sensitiviteten ekstra høy, fordi temaet liv og død er veldig konkret: Det er en død person i rommet. Relevanskriteriet er lettere å oppfylle. Folk sitter med tanker om liv og død, og da er det ikke fremmed at presten snakker om dette. Presten kan si mye dersom tillitsforholdet mellom prest og pårørende er sterkt. Dersom tilliten er etablert, og kravene til relevans og sensitivitet er oppfylt, kan man virkelig forkynne evangeliet. Å forkynne evangeliet betyr at man forkynner Kristi stedfortredende død, og troen på legemets oppstandelse i Jesus Kristus.

Forkynne omvendelse?

Isaksen tror ikke det er lurt at begravelsen blir et sted for utpreget omvendelsesforkynnelse.

– Selve liturgien ivaretar også den kristne

troen i den spesielle konteksten, og setter presten fri til å forkynne kristent håp og trøst, mer enn omvendelse, sier han.

– *Hva er den kirkelige gravferdens største utfordring?*

– Det er avgjørende at dette ritualet formidler alvor, og peker forbi det håpløse eller meningsløse. Kirken hengir seg ikke til det meningsløse. Med dette mener jeg ikke at presten skal forkynne at det er en mening i alt. Men man må heller ikke si at det ikke er noe mening i noe.

Lete etter mening og håp

Vi trenger ikke lete etter meningen med det vonde, men sammen med menigheten lete etter meningen med å fortsette livet, på tross av sorg og tap. Døden er sensasjonell i vår kultur: Dette at unge mennesker dør, at folk blir alvorlig syke, er fortsatt sensasjonelt. Men mitt innsteg i dette er at det er livet som er det sensasjonelle, ikke døden. Det at vi fortsatt lever, trekker pusten, står opp om morgenen – det er den store overraskelsen. Men når det så engang likevel tar slutt, har kirkens sorgarbeid en unik håpsdimensjon å dele.

SR-leder



Det var mye fokus på studenters alkoholvaner rundt semesterstart dette studieåret, ikke ulikt tidligere år.

Det er ingen tvil om at det ved flere studiesteder tilrettelegges fra fadderansvarlige til uvettig omgang med alkohol. Når fadderuken starter med at man kjøper inn flere handlevogner fulle av øl og triller de ned i parken for å bli kjent med hverandre, er det ikke vanskelig å forstå at dette kan ha en ekskluderende effekt på de som velger å ikke drikke alkohol.

Hvor skal grensen gå?

Studentrådet med fadderansvarlige begynte planleggingen av årets fadderuke allerede i april, og tidlig hadde vi en prinsipiell diskusjon om hvordan vi skal forholde oss til studentmassens forskjellige alkoholvaner. MF er et mangfoldig studiested, hvor studentene har svært ulike bakgrunn. Dette anser vi som en styrke for en akademisk utdanningsinstitusjon – vi vil at det skal være slik! Så hvor skal grensen gå? Er det inkluderende nok å ha nulltoleranse for alkohol i fadderuken? Og hvilke konsekvenser får det for

programmet vi legger opp til? Hva om vi gjør som mange andre institusjoner og har ølrebus? Ville det vært passende? Nei. Vi ville noe annet.

Resultatet ble at vi stod for et opplegg fritt for alkoholfokus. Det betyr at vi aldri la opp til å møtes for å drikke alkohol. De arrangementene vi har på MF er alkoholfrie, siden MF er rusfritt. Men når vi ønsker å delta på konserter, revyer eller andre arrangement i samarbeid med resten av student-Oslo hvor det serveres alkohol, ønsker vi ikke å diktere hva hverken faddere eller nye studenter skal gjøre. Men vi mener at alle kan være med på alle programpostene, fordi vi ikke samles rundt alkoholen, men et arrangement. Om noen vil drikke alkohol der, er det lov. Om noen ikke ønsker det, er det også fullt mulig.

Kunstige skiller

Å være sammen, bør være hovedanliggende i en uke hvor man skal bli kjent med sine medstudenter. Det blir derfor merkelig når man for eksempel i Trondheim opprettet et paral-

lelt alkoholfritt fadderopplegg. Da velger man å skille studenter, ikke grunnet språk, religion, kultur, hårfarge eller musikksmak, men alkohol. Det er et kunstig skille, som ikke er hensiktsmessig for å skape mangfoldige, konstruktive og gode studiemiljø.

Som aktiv i Den norske kirke gjennom mange år, har jeg ved flere anledninger støtt på tilstelninger hvor dette tabuet har blitt svært synlig. Det er bemerkelsesverdig hvor vanskelig det er i noen kirkelige settinger å snakke om alkohol. Der hvor enkelte avviser tanken om at alkohol kan være en del av noe som helst kirkelig arrangement, er andre i harnisk over at alkohol ikke skal være tillatt. Jeg mener at vi må bli flinkere til å snakke om disse temaene. Hvordan ønsker vi å forholde oss til alkohol i menigheten, organisasjonen, styret og liknende? Er det mulig å finne et mer balansert forhold til alkoholkonsum? Hvilke alkoholfrie soner ønsker vi, og hvilken plass ønsker vi at alkoholen skal ta?

Dette er en samtale jeg tror flere enn vi som arrangerte fadderuken på MF i høst ville hatt godt av å ta.

Petter N. Dille,
studentrådsleder

Uteksaminerte ved MF våren 2012



BACHELOR I KULTUR- OG SAMFUNNSFAG

Camilla Sundgård Haukland
Thea Esther Ivania Kanstad
Claudia Madeleine Lorentzen
Eyvind Jørgensen Schumacher

BACHELOR I KULTUR- OG SAMFUNNSFAG

Studieretning Ungdom, kultur og tro

Iselin Maria Andresen
Anne Brandt Føyen
Vidar Husøy
Andreas Skolt Iversen
Maria Pedersen
Eirik Sandnes
Ingrid Elise Sigmundstad

CAND. THEOL

Eirik Nyfeldt Bø
Cato Engebretsen
Thomas Erlandsen
Sigurd Andreas Widvey Haugen
Anne Line Tufteland Kroken
Kristian Myklebust
Sarah Johanne Olsson
Vegard Loke Rønning
Steinar Hallgrim Saltbones
Bjørnar Tho
Harald Haugli Torgersen
Kristian Nesbu Vatne
Jan Erik Westen
Frode Lund Winsnes

MASTER IN RELIGION, SOCIETY AND GLOBAL ISSUES

Ole Kristian Johansen
Tomás Sporka

MASTER I KRISTENDOMSKUNNSKAP

Hilde Augensen
Lillian Dombestein
Sigurd Arnold Enger
Frode Kristensen

MASTER I DIAKONI

Stine Borgan Botn
Linda Mariann Ekrem
Ørjan Frøvik
Hanna Haraldstad
Christin Egede-Nissen Høiseth
Benedicte Jørgensen
Karin Kverneland Lende
Berit Merete Sand Oftedal
Mari Haug Thorsen
Maria Stensvold Ånonsen

MASTER I KIRKELIG UNDERVISNING

Vigmund Gundersen Djupang
Solveig Philippine Smith

ERFARINGSBASERT MASTER I RLE/RELIGION OG ETIKK

Tor Ove Båtstø
Siw Fjelstad
Hege Broli Haga
Finn Ivar Knudsen
Terje Olsen
Dorriith Harestad Røger
Ida Marie Solbakken

MASTER I TEOLOGI

David Kristoffer Lannemyr Andersen
Magnus Gillebo
Jørund Håkedal

PH.D.

Bård Eirik Hallesby Norheim
Reidar Salvesen
Oddgeir Arne Synnes

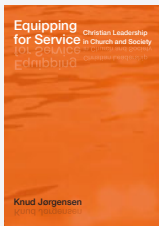
Forskning Aktuelt

Publikasjoner

Stipendiat **Morten Holmquist** har skrevet artikkelen: *Trosopplæring som livsstil? En analyse av læringssyn i Trosopplæringsplanen*. Artikkelen står på trykk i IKO-Forlagets religionspedagogiske tidsskrift *Prismet*.

Førsteamanuensis **Lars Laird Iversen** har gitt ut bok på Waxmann Forlag dette året. Tittelen er: *Learning to be Norwegian: A case study of identity management in religious education in Norway. Religious Diversity and Education in Europe*.

Førsteamanuensis **Kjetil Fretheim** har skrevet artikkelen *Religion, utvikling og menneskerettigheter* i boka *Religionenes rolle i bistand og utvikling*. Den er gitt ut på Portal Forlag. Han har også bidratt med artikkelen: *The Power of Invitation: The Moral Discourse of Kairos Palestine* i det teologiske tidsskriftet *Dialog*.



Knud Jørgensen, førsteamanuensis II, har ut fra sin erfaring som kirkeleder i Etiopia, Genève, Norge og Hong Kong, skrevet boka *Equipping for Service. Christian Leadership in Church and Society*. Boka har både fokus på bibelundervisning og lederfilosofi. Boka er en del av en bokserie som dreier seg om misjon og kirke. Serien gis ut på Regnum forlag.

Doktorgradsdisputas

Cand.theol. **Reidar Salvesen** disputerte 25. mai med avhandlingen: *The Problem with the Problem of Death: A systematic theological study of the phenomenon of death with special reference to Arthur Robert Peacocke and Ted Peters*.



Her fra venstre: Andreopponent professor dr. Niels Henrik Gregeren, København, forskningsdekan Karl Olav Sandnes, leder av bedømmelseskomiteen professor dr. Svein Olaf Thorbjørnsen, MF, doktorand Reidar Salvesen og førsteopponent professor dr. J. Wentzel van Hylstee, Princeton.

1. juni disputerte cand.philol. **Oddgeir Synnes** med sin avhandling *Forteljing som identitetskonstruksjon ved alvorleg sjukdom: Ein hermeneutisk analyse av alvorleg sjuke og døydande sine forteljingar*.



Her fra venstre: førsteopponent professor dr. Per Koren Solvang, Oslo, leder av bedømmelseskomiteen professor dr. Leif Gunnar Engedal, MF, doktorand Oddgeir Synnes, andreopponent professor dr. Karin Sporre, Umeå og rektor Vidar L. Haanes.

Les mer om Synnes sin forskning på neste side.

Verdensutstillingen i Sør-Korea

Heid Leganger-Krogstad har fra 7.-10. august deltatt på FNs internasjonale symposium *Ocean and Humanities* i forbindelse med Verdensutstillingen i Sør-Korea, EXPO 2012. Heid deltok i et seminar der en så på menneskenes forhold til hav. Hun var en av seks forelesere, eneste kvinne. De andre foreleserne var fra Japan, Canada, India og USA/Korea. Heids tema var *Kultur møter på tvers av hav. Vikingene og Fridtjof Nansen som utforskere*. Fridtjof Nansen ble i 1922 første høykommissær for flyktninger i Folkeforbundet, forløperen til FN, og hedres med en årlig forelesning i FN. Heid ble med en gruppe forelesere videre til en postkonferanse i buddhistisk regi i Seoul. En gruppe buddhistiske nonner arbeider med å etablere hospicer i Seoul, og tema for konferansen var derfor *Living – Death – Interliving*. Konferansen hadde 90 deltakere, og Heids tema var: *Behandlingen av tema «død» i norsk skole*. Hun forklarte norsk enhetsskolesystem og behovet for å håndtere flerreligiøsitet innenfor dette systemet. Hun redegjorde for formål, Utdanningsdirektoratets rådgivning og regler for håndtering av nasjonale og individuelle kriser samt «død» som tema i RLE-faget.

MF leder europeisk prosjekt

I sommer fikk MF beskjed om at EU har innvilget en søknad om støtte til et europeisk prosjekt. MF skal samarbeide med institusjoner i Nederland, Italia, Estland, Bulgaria og Romania. Prosjektet er finansiert av etterutdanningsmidler innenfor EUs «Grundvig-program». Målet er å undersøke hvordan samtidens flerkulturelle samfunn har skapt nye utfordringer også i lokalsamfunnene. Dels handler det om spenninger innenfor ett og samme kirkesamfunn pga. ulik etnisk og kulturell bakgrunn, dels om spenninger mellom ulike kirkesamfunn og/eller religioner i lokalsamfunn.

I et slikt prosjekt er det viktig å ha med representanter for ulike kirker og teologiske tradisjoner. Både lutherske, katolske, ortodokse og reformerte teologer er med i prosjektet, som starter med en «kickoff-konferanse» i Amsterdam i november. Deretter kommer en fase der forskere fra de ulike institusjonene skal gjøre forskningsarbeid i utvalgte lokalsamfunn. Resultatene fra dette arbeidet vil så danne grunnlag for å utvikle materiell om hvordan lokale menigheter kan bidra til å bygge broer og minske kulturelle og religiøse motsetninger i lokalsamfunnet. Dette materialet kan brukes i etterutdanning av kirkelig ansatte.

I prosjektperioden på to år, vil det bli arrangert flere «workshops» og kurs i de ulike landene. Høsten 2014 skal det arrangeres en avslutningskonferanse i Oslo. Fra MFs side deltar Kjetil Fretheim og Helene Lund som forskere, i tillegg til Gunnar Heiene, som leder prosjektet. Bjørn Lyngroth deltar fra administrasjonen. Dette er en god anledning til å utvikle et samarbeid som allerede er i gang, og som gir MF muligheter til å øke sin kompetanse når det gjelder internasjonalisering.

Foto: iStockphoto

Mitt funn: Meiningsskapande forteljingar

Kva vert viktig å fortelje når ein veit at livet nærmar seg slutten?



Oddgeir Synnes
FoU-leider ved
Betanien diakonale høgskole

I doktorgradsavhandlinga mi har eg analysert 450 forteljingar av 51 alvorleg sjuke og døyande pasientar i alderen 43 til 95 år.

Eg har undersøkt forteljingane som ulike narrative identitetskonstruksjonar gjennom ein analyse av: (a) korleis forteljingane kan lesast som eit spel mellom kontinuitet og diskontinuitet og (b) kva for førestellingar om «det gode liv» som vert uttrykt.

Femner livet

I spørsmålet om kontinuitet og diskontinuitet i forteljingane, teiknar det seg eit bilete av ein narrativ identitet som freistar å finne ein samanheng eller å skape ei retning. Men dette lykkast ikkje alltid. Slik er det tidvis ein sårbar narrativ identitet som kan bli sett under press eller gå i oppløysing. I mange forteljingar vert samanhengen søkt som eit motsvar på den krisa sjukdomen utløyser. Men i størsteparten av forteljingane har sjukdommen ei underordna rolle eller vert ikkje tematisert. Her trer forteljarane fram som noko langt meir enn eit alvorleg sjukt menneske. Avhandlinga viser at den samanhengen som forteljingane søkjer er ein samanheng som prøver å femne

store delar av livet: frå det å leve med sjukdommen til lettare forteljingar frå barndom og ungdom; frå avgjerande negative opplevingar i livet, til absolutte høgdepunkt der livet tok ei positiv vending; frå humoristiske anekdotar til refleksjonar over framtida.

Når det gjeld dei ulike førestellingane om «det gode liv» i forteljingane, karakteriserer eg desse som sjølvtranscenderande verdiar. «Det gode liv» vert realisert gjennom involvering med andre menneske, ved at ein plasserer seg i ein større samanheng, og gjennom refleksjon over eiga plassering i livet.

Meir enn sjuk

Forteljingane kan vidare sjåast som ei dobbelt rørsle. Gjennom forteljingane stadfestar forteljarane seg overfor seg sjølv: Eg er framleis her med min sjukdom, men òg med mi historie, mine minne, mine relasjonar og med ei stemme. Samstundes inneber forteljingane ein narrativ relasjon mellom forteljarane og tilhøyraren gjennom det som vert fortald.

Avhandlinga har avdekka at det å fortelje inneber eit meningsskapande arbeid heilt til livets slutt. Dette kan vonleg gi auka merksemd om alvorleg sjuke og døyande som forteljarar innan palliativ omsorg.

Oddgeir Synnes (2012): *Forteljing som identitetskonstruksjon ved alvorleg sjukdom: Ein hermeneutisk analyse av alvorleg sjuke og døyande sine forteljingar*. Det teologiske Menighetsfakultet.

Tapt tillit til Gud

Hva skjer når vi opplever at Gud viser seg å ikke være tilliten verdig? Når Gud ikke er der da vi trenger ham mest?



Tekst:
Torborg Aalen Leenderts
førstelektor ved Høyskolen
Diakonova

Det finnes så mange slags tap og sorger i livet. Noen er synlige for andre mennesker. Andre er det bare vi selv som vet om. En type sorg jeg er blitt opptatt av i de senere årene, er den som er knyttet til tap av tillit til Gud. Dette er et alvorlig tap som ofte ikke synes utenpå oss. Kanskje er tapsopplevelsen også usynlig for en selv – man har knapt ord for den. Dermed kan erfaringen fastfryses, fordi den ikke blir løftet fram og anerkjent.

En som har satt ord på denne sorgen er presten Odd Eidner med sin bok *Den doble sorgen*. Eidner mistet to små barn. Det var imidlertid ikke tapet av de to barna som representerte den doble sorgen. Denne opp-

stod da Eidner mistet sitt andre barn og samtidig tilliten til Gud.

Den sorgen Eidner forteller om har jeg møtt hos mange – og jeg har erfart den selv. Noe alvorlig skjedde i livet som også rammet forholdet til Gud: Gud viste seg ikke å være tilliten verdig. Bibelens løfter holdt ikke. Det vi hadde forventet av en himmelsk far, skjedde ikke. Da vi trengte Gud mest, var han ikke der.

Alvorlig å tape tillit

Mitt inntrykk er at det som ryster mest ikke er den manglende beskyttelsen eller hjelpen som uteble. Det som rammer er tillitstapet og tillitsbruddet. En ung mann sa det slik: «Jeg har aldri villet snakke med Gud etter det som skjedde med søsteren min da vi var små. Hele menigheten ba i månedsvi, men søsteren min døde. Jeg håper Gud også er død, at han ikke finnes. Å tenke på at Gud skulle finnes gjør bare vondt».

Gradvis har det gått opp for meg hvor alvorlig tap av tillit er, enten det gjelder relasjonen til mennesker, eller til Gud. Faktisk synes jeg å ha sett at tapet av tillit til Gud kan være det verste, fordi det er som om livets dypeste trygghet og forankring går tapt.

Det har ofte slått meg at mennesker i kirkenes randsone er langt mer opptatt av spørsmålene omkring Gud og lidelsen enn det som kommer til uttrykk i kirkelige sammenhenger. Når det gjelder kirken, kan man få en følelse av at man har sluttet fred med spørsmålene. Man har funnet teologiske svar og løsninger, som tar brodden av de problemstillingene lidelsen reiser.

Eller man har slått seg til ro med at «Gud er jo god, det vet vi gjennom Jesus». Dermed blir den enkeltes opplevelse av tvil, anfektelse og tillitsbrudd noe privat – noe man blir helt alene med.

Mistro til Gud

Simon Flem Devold i Aftenposten har mottatt titusener av brev fra barn og ungdom. Han har fortalt at det er ett spørsmål som går igjen i brevbunken: «Hvis Gud er allmektig, hvorfor er verden da så grusom?» Mange forteller at Simon er den aller første de åpner seg for. Noen har forsøkt å snakke med foreldre eller andre voksne, men blitt avvist eller avfeid.

Som ansvarlig for trosfortellingsarbeidet på masterstudiet i diakoni på Menighetsfakultetet/Diakonova, har jeg lest over hun-



«Når barn mister tilliten til Gud, kan en grunn være at vi ikke har snakket sant nok verken om livet eller om Gud.»

dre refleksjonsnotater fra studenter om tro og trosformidling i oppveksten. De som oftest forteller om mistro til Gud allerede som barn, er de som har opplevd alvorlige vanskeligheter i barndommen. En student jeg har fått lov til å gjengi, skriver:

«I min oppvekst ba jeg mye til Gud om at foreldrene mine skulle holde sammen, for det måtte da være hans vilje, husker jeg at jeg tenkte. Da de likevel valgte å gå fra hverandre, begynte jeg å trekke meg unna Gud. Jeg tror jeg følte meg sviktet, og ble usikker på om han faktisk eksisterte, og hva han egentlig sto for.»

Det kan være mange grunner til at barn og voksne mister tilliten til Gud. I disse tapene av tillit ligger det mange utfordringer til oss som kirke. I det følgende vil jeg peke på noen momenter som kan være av betydning.

Hva formidler vi til barna?

Barn er sårbare, noe som gir oss voksne et spesielt ansvar. Ser vi på bøker, sanger og bønner for barn, lover mange av dem en Gud som ordner opp i det som er vanskelig. Ofte forutsettes det at barns tilværelse i hovedsak er god. I barnesangen «Jeg har en engel som følger meg», lyder siste del av refrenget slik: «En engel går ved min side, og jeg er trygg både dag og natt». Barn vil lett oppfatte denne tryggheten helt konkret. Sangen kan stå som representativ for en trosformidlingstradisjon som i liten grad tematiserer barns erfaringer av utrygghet og lidelse. Når bøker, annet materiell og ulike

opplegg omtales og anmeldes, skjer det altfor ofte ut fra form på bekostning av innhold – hvor kult og kreativt det er. Et slikt fokus ville ikke holdt for voksne, og det holder heller ikke for barn.

Jeg ønsker meg mer fokus på barns opplevelsesverden når det gjelder tro – og større grad av kritisk refleksjon omkring teologien i det vi formidler. Når barn mister tilliten til Gud, kan en grunn være at vi ikke har snakket sant nok verken om livet eller om Gud: Det formidles at Gud er god og allmektig, men det sies ikke like klart at vi lever i en verden der det likevel skjer mye både ondt og vondt. Evangeliet handler om Guds kjærlighet til oss gjennom alle livsomsendigheter.

Vi har mye å hente fra barneteologien når det gjelder hva en slik kritisk nytenking kan representere – både med hensyn til form og innhold. Barneteologien legger vekt på barnet som troende subjekt, og på det å lytte til barnets åndelige erfaringer og trosverden. Barnets utvikling og livsvilkår er også sentralt. Det er mitt ønske at barneteologien må få en sentral plass i fremtidens trosopplæring, og ikke bli overskygget av forventningene om høyt aktivitetsnivå og stor produktivitet.

Kirken må våge nærvær og ærlighet

Når store katastrofer inntreffer, søker mennesker til kirken. Dette så vi etter den 22. juli 2011. Hendelsen tydeliggjorde kirkens styrke: Kirkerom med åpne dører og nær-

værende mennesker. Stillhet, ritualer og symboler å hvile seg i. Språk for tilværelsens dypeste spørsmål og lengsler.

Store katastrofer aktualiserer viktige spørsmål: Hva skjer når oppmerksomheten avtar? Er vi som kirke og kristne fellesskap fortsatt tilgjengelig for den som trenger trøst og nærvær? Hva med alle de ulykker og sorger som ikke omfattes av noen offentlig oppmerksomhet? Er vi åpne for å lytte til, og ta innover oss, tvilen og anfeltelsen om hvor Gud har gjort av seg?

Selv ønsker jeg meg en kirke med større fokus på tro og lidelse som vedvarende eksistensiell og personlig utfordring. Det må finnes flere synlige rom for brytningen mellom livet og troen. Kirken må kunne åpne opp for enkeltmenneskers personlige stemme.

Kanskje må vi begynne med oss selv for å kunne være med på å skape denne type menighetskulturer? Kan travelhet og store ord om Guds godhet forhindre ærlighet overfor oss selv? Har vi noen falske gudsbilder vi ikke har tatt et oppgjør med, eller gudsforventninger som brast uten at vi har orket å se dem i øynene?

Odd Eidner spurte seg selv om han kunne fortsette å være prest når han hadde mistet så mange klare svar. Det tok tid før han kunne svare ja på det spørsmålet. Først måtte han forstå at de nye spørsmålene og ærligheten hadde verdi, både for ham selv og i møte med andre mennesker.

Folk

Redigert av
Marianne Torp

Personalnytt

Synniva Gylver er tilsatt som stipendiat i praktisk teologi fra 1. januar 2013.

Nils Hallvard Korsvoll er tilsatt som stipendiat i religionsvitenskap og begynte 1. august 2012.

Harald Haugli Torgersen er tilsatt som stipendiat i kirkehistorie fra 1. august 2012.

Vegard Holm er tilsatt som universitetslektor i praktisk teologi (40%) og prosjektleder (60 %) i samarbeid med Noregs Kristelige Folkehøgskolelag.

Gjermund Brenne er tilsatt i som universitetslektor II i praktisk teologi.

Elin Lunde er tilsatt som studentprest fra 1. august 2012.

Professor **Kjell Olav Sannes** (67) har avsluttet sin tjeneste, og holdt sin avskjedsforelesning etter 40 års virke på MF. Temaet for forelesningen 29. august var «Kristen teologi i morgendagens verden».

Professor **Peder Gravem** (67) har avsluttet sin tjeneste, og holdt sin avskjedsforelesning etter 20 års virke på MF. Temaet fra forelesningen 26. september var «Frå KRL til RLE – eitt steg fram og to tilbake?».



Teologisk konsultasjon

MF var i juni vertskap for en internasjonal faglig konsultasjon under tittelen *The Future of Theology in the Changing Landscapes of Universities in Europe and beyond*. 40 fremstående teologiske fagfolk og kirkeledere var samlet for å snakke om fremtiden for teologien som disiplin, dens rolle, relevans og plass i universitetssektoren, kirken og samfunnet.

Generalsekretær i Kirkenes Verdensråd, Olav Fykse Tveit, holdt åpningsforedraget ved konferansen: *Theology and Unity in the Changing Landscape of World Christianity*.



Siste lærerråd

MFs grunnregler om intern organisasjon for ledelse og styring er i endring. Mandag 18. april var MFs lærerråd samlet for siste gang. Et historisk viktig forum er dermed historie.



MF-foreningen Prestekragen 50 år

MF-foreningen Prestekragen hadde nylig 50 årsjubileum med stor fest hjemme hos foreningens leder Tora Asheim. Mona Uni Sæbø (i midten) var initiativtageren og den som startet foreningen. Kari Nome (til v.) og Eva Haugen (til h.) har også vært med helt fra begynnelsen.

Medlemmene Marie With, Synnøve Koren, Ingebjørg Bugge, Kristine Nome, Tora og Ivar Asheim, Ida Holmkvist, Liv Dale, Aud Holter og Magne Sæbø deltok sammen med Arne J. Eriksen fra MF. MF takker for den trofaste støtten foreningen gir, og ønsker lykke til videre med foreningsarbeidet!

Du ljøs i mitt indre

Tekst: Elin Lunde
studentprest

Vi går mot høst og mørkere tider. Det ytre mørket kan være skremmende, og gjøre at vi slutter å gå fordi vi ikke ser veien. Det indre mørket som kan ramme oss i form av sykdom, sorg og motgang, kan også sette oss ut av spill. Jesus sier om seg selv at han er verdens lys. Like fullt kan Guds folk oppleve å rammes av mørket så lenge vi lever i denne verden. Selv har jeg opplevd at det er godt å ha en bønn

som viser oss vei. Fra brødrøfelleskapet i Taizè har vi fått en sang som også er en bønn å be, ikke bare når mørket rammer, men hver dag: «Jesus, Guds son, du ljøs i mitt indre, lat ikkje mørkret få tala til mi sjel. Jesus, Guds son, du ljøs i mitt indre, opna meg for din kjærleik og fred.» Ta bønne med inn i din dag og ditt liv. Det er lys!



MFs styre og forstanderskap etter valget i april 2012

STYRET

Karen Junker, Arendal, leder
Terje Hærås, Skien
Pål Christian Roland, Oslo
Herborg Finnset Heiene, Tromsø
Jan Olav Olsen, Sundebu
Jan Oddvar Skisland, Kristiansand

Interne medlemmer

Repr. vitsk. ansatte Terje Hegertun
Repr. vitsk. ansatte Heid Leganger-Krogstad
Repr. vitsk. ansatte Astrid Sandsmark
Repr. adm. ansatte Berit Widerøe Hillestad
Stud.repr./SR-Leder Petter Normann Dille
Stud.repr./Stud.pol.ansv. Morten Olsen

Eksterne varamedlemmer

1. Einar A. Weider, Nittedal
2. Wenche Fladen, Oslo
3. Lisbeth Mikaelsson, Eidsvågneset

Interne varamedlemmer

1. Repr. vitsk. ansatte Hilde Brekke Møller
2. Repr. vitsk. ansatte Hilde Marie Ø.
Movafagh
1. Repr. adm. ansatte Rune Vik
1. Stud.repr. Christine Henriksen Aarflot

FORSTANDERSKAPET

Helga Haugland Byfuglien, Oppegård,
Ordfører
Kjetil Aano, Hundvåg, Varaordfører

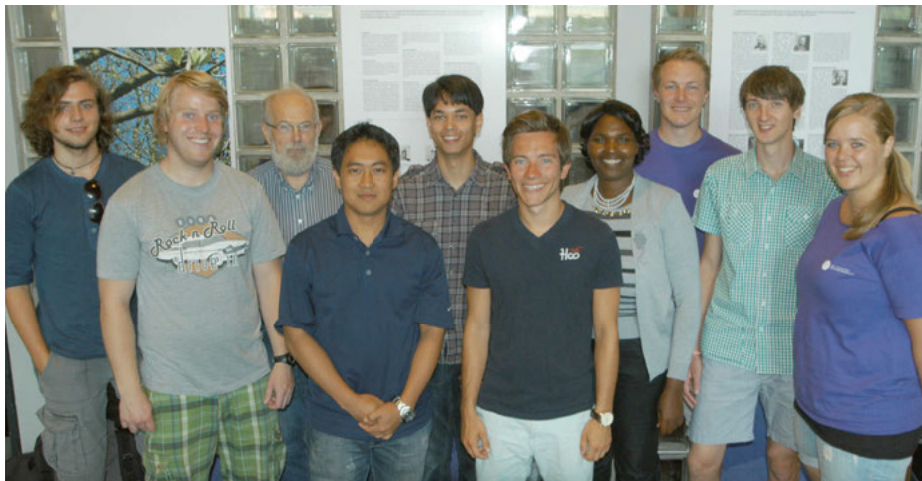
Medlemmer

Ann-Mari Aas, Stjørdal
Knud Jørgensen, Oslo (Permisjon)
Tone Lindheim, Oslo
Kjell Markset, Oslo
Nina Brokhaug Røvang, Åmot
Adelheid Firing Hvambdal, Sandefjord

Helge Taranrød, Bergen
Anne Louise Tveter, Asker
Tom Martin Berntsen, Grimstad
Espen Andreas Hasle, Oslo
Tore Johnsen, Tromsø
Ingeborg Midttømme, Molde
Bjørn A. Wegge, Oslo
Tjostolv Berget, Oslo
Frank Grimstad, Oslo
Jeffrey Huseby, Tau
Ingeborg Mongstad-Kvammen, Hafslund

Varamedlemmer

1. Sunniva Gylver, Oslo
2. Kjersti Gautestad Norheim, Nesttun
3. Ingvill Hagesæther Foss, Sola
4. Tor Erling Fagermoen, Vinterbro
5. Geir O. Sørebo, Bjordal



Utenlandsstudenter

Denne høsten tok MF imot over 15 nye studenter fra USA, Tsjekkia, Iran, Kamerun, Kenya, Brasil, Tyskland, Nepal, Kina, Etiopia, Sverige og Danmark. Antall internasjonale studenter ved MF høsten 2012 er rundt 70 stk. Bildet viser noen av høstens nye internasjonale MF-studenter sammen med faddere, norske studenter og lærere. Disse er samlet til årets første «Coffee Hour», en møteplass for norske og internasjonale studenter.



Søk opp "Det teologiske Menighets-fakultet" (direkte lenke på mf.no)

Asbjørn Finholt

Advokat
Postboks 7, 2001 Lillestrøm
Tlf. 63 81 60 80

VITAL BASE® Benkeputer

Putene har en sterk aldriings- og varmebestandig friksjonsduk på undersiden som sørger for at den ligger i ro på benken. Alle putene har glidelås for enkelt vedlikehold og rengjøring av trekk. Mer enn 400 fargenyanser i flammehemmende tekstiler av ull og ullblandinger.

Be om prøver og pristilbud!

VITAL BASE™

Your Challenge - Our Science

Myravegen 9, N-6060 Hareid
Tel +47 70 09 59 50 | firmapost@vitalbase.no
www.vitalbase.no



Individuell tilpasning og ergonomisk utforming. Seteputer, ryggputer, kneleputer, formtilpasning. Nesten alt er mulig.

BIBEL | 2011

Stor bibel

i ny oversettelse

- Størrelse: 16 x 24,5 cm
- Stor, tydelig skrift som er god å lese
- Tekst i to farger
- Gullsnitt og leseband



Klassisk utgave i sort og mørk brunt kalveskinn med myke permer. **Kr 1090,-**

Med håndskåret register. **Kr 1290,-**

Lys brunt skinn med stive permer. **Kr 1290,-**

Sort kunstsinn. **Kr 798,-**



Bibelselskapet

Bibel 2011 finner du på www.bibel.no

Boktipset

Gud og det vonde

Om tillit og tillitstap

Tekst: Eskil Skjeldal
Foto: Marianne Torp

Den troende kan oppleve seg som både språk- og kunnskapsløs i møte med det vonde. I fjor ga førstelektor ved Høyskolen Diakonova, Torborg Aalen Leenderts, ut boken *Gud og det vonde – om tillit og tillitstap*. Her nærmer hun seg problemfeltet mellom troen på en allmektig Gud og det vonde.

– *Må man være teolog for å lese denne boka?*

– Nei, men man må til en viss grad være interessert i teologiske problemstillinger. Samtidig er hele boken forankret i hvordan livet faktisk arter seg. Boken er basert både på egne erfaringer, og på inntrykk fra alle de mennesker jeg har møtt gjennom hele mitt voksne liv. Leseren møter derfor mange levende mennesker i boken.

I krig med Gud

– *Var det noe som var overraskende for deg i ditt arbeid?*

– Ja, jeg trodde jeg kunne sitte ved et

skrivebord og skrive om ting jeg hadde lest om og tenkt mye på. Men jeg oppdaget at jeg på nytt måtte i nærkamp med Gud og de store spørsmålene. Boken er dermed skrevet utfra mitt eget dyp. Jeg er den krigførende part i møtet med Gud. Dette at skriveprosessen ble så betinget i mitt eget personlige engasjement, var nok overraskende for meg.

– *Hvorfor er dette en viktig bok?*

– Tillit er viktig i troen på Gud. Det er derfor alvorlig å miste tillit til Gud. Alle troende kan trenge et språk for å forstå dette tapet. Boken er dermed eksistensielt utfordrende fordi lidelsen og Gud er et stort mysterium. Essensen i evangeliet er det levende gudsforholdet. Troens sprang er å våge forholdet til Gud uten noen garantier. Mange mennesker opplever at tilliten til Gud kan ha gått istykker, men så er det allikevel et dypt forhold til Gud, langt inne. Denne boken reflekterer disse viktige erfaringene.

Nestekjærlighet som hjelp

– *Hva fikk du personlig ut av arbeidet med denne boka?*

– En fordypet innsikt i at jeg må satse på at Gud er tilliten verdig, men kanskje på en

annen måte enn det jeg ønsket og trodde. Jeg aner også at Gud er et lys i mørket, at det er en oppstanden Kristus, og at den steindøde Jesus som disiplene erfarte på langfredag ikke representerer det siste ordet. Som Dostojevskij har jeg møtt den oppstandne Kristus selv, i mørket og anfeltelsene. Dette har etiske konsekvenser, for Gud er nestekjærlighetens Gud. Som mennesker har vi fått et stort ansvar for hvordan livene våre blir. Vi skal ikke forstå og unnskyldte Gud, for han har det fulle og hele ansvaret for sin verdensordning. Men han har gitt oss et medansvar, et forvalteransvar. Slik er vi egentlig alle en del av svaret på lidelsens gåte, for nestekjærligheten kan avhjelpe lidelsen.



Gud og det vonde.

Om tillit og tillitstap

Torborg Aalen
Leenderts

– Det norske bibel-
selskap (2011)



Åpen dag på MF

Gratis fagdag – noe for deg?

Alle som er interessert i faglig oppdatering på teologiske og aktuelle tema, er hjertelig velkommen til MF 13. oktober i år.

Dette er en unik mulighet til å forsyne seg av et mangfoldig foredragsprogram med tema som omhandler teologi og kirke, tro og liv, religion og samfunn og religion og kultur.

Ondskap, helse og ånder

MF byr på flere egne kapasiteter. Postdoktor Atle Ottesen Søvik skal sammen med professor og filosof Lars Fredrik H. Svendsen sette fokus på ondskap, frihet og galskap. De belyser spørsmål som: *Hva er ondskap? Finnes onde mennesker? Når er man ansvarlig for sine gjerninger?*

Førsteamanuensis II Gry Stålsett og stipendiat Torgeir Sørensen samtaler om forbindelsene mellom kropp og sinn. *Kan religion gjøre oss til hele mennesker? Og finnes det tilfeller der tro kan gå på helsa løs?*

Førsteamanuensis Arild Romarheim byr på foredrag om engler og ånder i et kristent verdensbilde.

Gode bidragsytere

Også mange engasjerte eksterne foredragsholdere er invitert. Du kan møte salmedikter Svein Ellingsen som forteller om det som har be-

tydd mest for hans salmediktning, og høre filosof Henrik Syse reflektere rundt *Jesus - noe å tro på?*

Biskop Ingeborg Midttømme og prost Trond Bakkevig tenker høyt: *Folkekirken - hva nå?* Journalist i Vårt Land, Olav Egil Aune, leder en paneldebatt der han stiller spørsmålet: *Er det slik at gudstjenestelivet mange steder alminneliggjøres inntil det kommunegrå, så folk søker hjerteløftet et annet sted?*

Pustehull

Forestillingen *I begynnelsen var Ordet* med forteller Birgitte Bjørnstad Sæbø og gitarist Ulla Käll kan være et kulturelt pustehull i det faglige programmet.

Kanskje dette kan være en hyggelig fellesopplevelse for staben i menigheten, vennegjengen, menighetsrådet eller bibelgruppa, eller du kan invitere med deg naboen?

Vi sier i alle fall: Hjertelig velkommen til MF lørdag 13. oktober kl. 09.30-15.00 og tør mene at vi kan love en utbytterik dag.

Søndag 14. oktober inviterer vi også til MF-gudstjeneste i Oslo domkirke.

Dagen starter med morgenbønn i kapellet kl. 09.30

Lørdag 13. oktober 2012: Velkommen til Åpen dag på MF

Besøksadresse: Det teologiske Menighetsfakultet, Gydas vei 4, Majorstuen



	Temarekke 1: Teologi og kirke	Temarekke 2: Tro og liv	Temarekke 3: Religion og samfunn	Temarekke 4: Religion og kultur	Aktiviteter
09.30-09.50	Morgenbønn i kapellet				
10.00-10.10	Feiles åpning i kantina v/ rektor Vidar L. Haanes				
10.15-11.00	Bibelvevrettselse - de umulige valgene Karl William Weyde Ceir Otto Holmås Aud 3	Jesus - noe å tro på? Henrik Syse Aud 1	Julefeiring eller vintermarkering i skolen? Unni Helland Heid Leganger-Krogstad Aud 4	Bibelen som teater Erik Ulfsby Aud 2	Kl. 10-15.30 Bokloppemarked MF-biblioteket arrangerer bruksalg av bøker - mest innenfor teologi- og religionsfaget, men også andre fag-områder er med. Gymsalen
11.15-12.00	Merk tida: 11.05-12.15 Forestilling: I begynnelsen var Ordet v/ Birgitte Bjørnstad Sæbø og Ulla Kåll Kapellet	Engler og ånder i et kristent verdensbilde Arlid Romarheim Aud 2	Religion og meningen med livet: Hvorfor religion er viktigere enn samfunnsvitere tror Thomas Hylland Eriksen Aud 1	Popcorn og frøelse: Jesusmotiveer på film Kjartan Leer-Salvesen Aud 3	Kantina er åpen fra 09.30-15.30.
	Fra forskningsfronten Gunnar H. Heiene Marianne Rodriguez Nygaard Asle Elkrem Aud 4				
12.00-13.15	Lunsjpause. Underholdning kl. 12.45				Lunsjunderholdning fra kl. 12.45 Studentene gir et eksklusivt innblikk i egen hverdag på MF.
13.15-14.00	Loftenes land? - i følge Det nye testamentet Karl Olav Sandnes Gunnar Haaland Aud 2	Helsefremmende tro? Gry Stålslett Torgeir Sørensen Aud 3	Folkekirken - hva nå? Ingeborg Mjøttømme Trond Bakkevig Aud 1	"Stort er troens mysterium": En gudsjeneste som fornyer Kari Vertheberg Hans Arne Akerø Aud 4	
14.15-15.00	Ondskap, frihet og galskap Lars Fredrik H. Svendsen Atle Ottosen Søvik Aud 2	Møte med Svein Ellingsen Svein Ellingsen Kapellet	Religionens rolle i den livssynsnytrale staten Sturla J. Stålslett Dagrun Eriksen Aud 1	Kultur og kultus i bevegelse Olav Egil Aune (Samtaleleder) Turid S. Myrholit Olaf Aagedal Jan Terje Christoffersen Aud 4	

UTGIVELSER 2012

nr. 1 10. februar
nr. 2 7. mai
nr. 3 24. september
nr. 4 3. desember

Ettersendes ikke ved
varig adresseforandring,
men returneres
Menighetsfakultetet
med påført ny adresse.

B POSTABONNEMENT
RETUR:
MF KARTOTEK
POSTBOKS 5144
MAJORSTUEN
0302 OSLO

vårtoland

er avisen som sorterer i nyhetsstrømmen
og tør å gå inn i **livets store spørsmål.**

Vi går i dybden - og forteller de
menneskelige historiene bak verdens nyheter.



Prøv Vårt Land i 3 uker gratis!

Send SMS med kodeord VL til 1933, eller gå inn på vl.no/gratis